

V těchto dnech dokončujete s Hanou Lundiakovou překlad Whitmanova díla, jehož název se tradičně překládá jako *Stěbla trávy*. Proč jste se rozhodli právě tohle veledílo znovu přeložit?

Je pravda, že Whitman vyšel v češtině už mnohokrát. Existují čtyři obsáhlejší knižní překlady – Vrchlický, Eisner, tandem Urbánek a Kolář, Skála –, ale nikdo zatím nepřeložil první vydání z roku 1855. Tedy u nás, v zahraničí ano: vyšel italský a francouzský překlad a vzniká verze německá a polská.

První *Listy* nejsou tak objemné, zato jsou formátem větší, ale především jsou jiné, výrazně jiné než pozdější vydání. V něm jde o nejautentičtější část Whitmanova díla, které později autocenzuroval, zlogičtoval, učešával... Novější vydání z roku 1856 a dál už připomínají formátem jakousi autorskou bibli; Whitman později dokonce rozdělil „Zpěv o mně“ na 52 zpěvů, naporcoval jej na týdenní čtení, místo čtení z Bible. Jde v duchu nového náboženství romantismu, ale už je to trochu promyšleně velikášské. První vydání *Listů* takové není.

V čem ještě se ty verze liší?

Vydání *Stěbel trávy* je strašně moc. Jen amerických je sedm, pro každé z nich existuje kritický vydání. Whitmanovská studia rozebírají, co autor dělal ten který půlok svého života, jde to až do extrémních detailů. Whitman sám svůj korpus básní neustále rozšiřoval a jeho poetika se měnila. V prvních *Listech* nejsou tituly básní, které by skladby interpretačně uzavíraly, nějak je disciplinovaly. Obsahové se v prvním vydání víc objevuje erotika neboli to, čemu říkáme spermatické pasáže, které později škrtá. Ale i v jeho demokratických postojích jsou odlišnosti. Pokud srovnáš první vydání s dobou, v níž vzniklo, jsou jeho postoje velice progresivní. Když čteš studie afroamerických autorů, dočteš se, že Whitman po válce Severu proti Jihu je spíš básníkem demokracie bílého muže, ale v prvním vydání svítí boží světlo v černých stejně jako v bílých. Najdeš tu třeba úžasnou báseň, která reaguje na implementaci zákona o návratu uprchlých otroků na Jih v Bostonu 1854. To je vlastně abolicionistická báseň! Walt v ní pošeptá primátorovi z Bostonu, aby vypravil klipr do Anglie, vykopali jeho kosti, šoupli je do krabice a přivezli je zpět do Bostonu...

První vydání je dílo velkého osvícení a tvůrčího vzruchu. Jsou to vlastně převedené deníkové zápisky do Whitmanem nově objeveného volného verše, proknaného paralelismy. Nejde o dílo spontánně chrlené, ale spontánně skládané. On měl ty formulace předpřipravené, vyplívané a ještě půl roku předtím váhal, jestli nenapíše román – ve svém zápisníku fakt použil slovo *novel*. A pak se teprve rozhodl pro novou, jedinečnou formu a našel svůj verš inspirovaný Bibli a biblickými paralelismy, které já spojuju s mnemotechnikou orálních kultur a tělesnosti. Současně je to dílo vlastně fascinujícím způsobem dokončené.

Takže to není jen prvotní verze?

Vůbec ne. Whitman měl to vydání velmi rád. Nese i vizuálně specifické rysy: Whitman tam není podepsaný na titulce ani na hřbetu, místo něj tě zdraví na frontispisu frajer v košili a gaticích.

Jak si vysvětlujete autorovu potřebu své dílo předkládat? Byla to snaha vyjit vstřícně dobovému vkusu, proto třeba vypustit ty erotické pasáže?

Mluví se o tom, že své dílo předkládal a upravoval jako zahrádku, ano. Oproti

prvotní verzi některé pasáže vystavěl ložitěji a jiné zas vypustil. Po prvním vydání se ocitl v takovém zvláštním období ticha, nikdo na něj nereagoval. Jako když psal Vrchlický: „O mně se dnes mlčí“, ale to bylo v jiném kontextu. Třetí vydání vyšlo v roce 1860, Whitman tam dodal dva homoerotické chomáče: *Rákosí* a *Adamovy děti*. V jednu chvíli to vypadalo, že už znovu *Stěbla trávy* nevydá, to bylo po občanské válce – měl totiž pocit, že projekt selhal, že se mu nepodařilo sbírkou odradit spoluobčany od vraždění; proto vydal jenom *Rány na buben*. Mě na jeho angažovanosti během války fascinuje, že dokázal navštívit třeba čtyři sta vojáků za den. Chodil mezi ně jako taková santaclausovská postava a nabízel jim mléko a piškoty a psal pro ně dopisy, když potřebovali nějaké napsat. Ona whitmanovská téžkavost se projevila i při jeho službě ošetřovatele.

Přesto nakonec po válce svůj projekt obnovil a opět různé sešitky sešil pod titulem *Leaves of Grass*. Po válce se mění doba: druhá půlka 19. století je dynamická, vstupují do ní vynálezy, telegrafní podmoceanské kabely... Tudiž se mění i Whitman, v takového toho civilistického básníka, jak nás to učili na střední škole. Píše třeba báseň o lokomotivě, která později ovlivní Marinettiho, začíná se u něj projevovat oslnění modernitou, což u raného Whitmana není. Nicméně v próze nepřestává být ostře kritický.

Čtenáře zřejmě zarazí změna názvu sbírky. Ta se tradičně, už od Vrchlického, překládá jako *Stěbla trávy*, vy jste se však rozhodli pro *Listy trávy*. Udělali jste to jen pro odlišení vydání, nebo jste sledovali ještě další záměr?

To je určitě důležitý důvod. Ale je to taky v souladu s mojí interpretací závěru skladby, která se později jmenuje „Song of Myself“, původně je však bez titulu. Whitman v ní deleguje obyčejným listům trávy, aby připomínaly čtenáři jeho učení, rozvíjené na předchozích potištěných listech: *Chceš-li mě zas, hledej mě pod svými podrázkami*. Ostatně kniha je taky ze dřeva, propojují se v ní různé materiály. Přišlo mi to samozřejmě. Ovšem už translatorok Jiří Levý taky navrhoval *listy trávy*. Já se sice dost rozcházím s jeho názorem, že Whitman vynalezl metodu statistik, ale v tomto jsme zajedno.

Když si ale vezmeš vydání poslední ruky, tak proč ne i ta statistika. Tam už platí: každý svého Whitmana – Whitman se dá číst z třiceti různých úhlů, a pokaždé můžeš napsat jinou průkaznou studii. Já se ale budu rvát za to, že právě na první vydání sedne ten psaný romantický hlas interpretačně nejvíc. Nicméně když jsem to s Haninou překládali, tak jsem musel na svoji interpretaci občas rezignovat.

Právě na to se chci zeptat. Ten překlad je společné dílo s Hanou Lundiakovou. Jak jste konkrétně spolupracovali?

Když mě napadlo, že chci přeložit první vydání, řekl jsem si, že nejlepší redaktorkou bude právě Hanina, a to přesto, že jsme spolu nikdy před tím nepracovali. S knihami, a s překlady obzvlášť – jak dobře víš – je strašná práce. A já mám Hančiny knihy hrozně rád, připadá mi jako naše nejvýraznější prozaička: tou živelností psaní, nádhernou imaginativností a krásou svého jazyka. Taky si myslím, že má tak trochu pravdu Nietzsche, když říká, že nejlepší filolog, respektive autor, umí jen jeden jazyk. Když jsi jako překladatel vystaven druhému jazyku, přestáváš si být jistý v mateřštině.

Taky nás spojuje Vrchlický, první překladatel Whitmana. Napsal jsem o něm

foto Mikuláš

Ondřej Skovajsa (1978). Vystudoval na FF UK bohemistiku s amerikanistikou a doktorské studium srovnávací literatury absolvoval obhajobou disertace *Psaný hlas: Whitmanovy Listy trávy a Millerův Obratník Raka* (Malvern, 2015). Přeložil a editoval knižní výbor z *Esejů* Henryho Millera (Dauphin, 2011) a nyní s Hanou Lundiakovou dokončil překlad *Listů trávy* Walta Whitmana (Malvern, 2017). Překlady D. H. Lawrence, Thomase Wolfa, E. M. Forstera, Denise Levertovové, Boba Dylana, Ann Beattieové a dalších vydal časopisecky. Dva roky učil angličtinu, češtinu a výtvarnou výchovu na pražských gymnáziích, v letech 2010–2015 přednášel americkou literaturu na PF UJEP v Ústí nad Labem a rok pobýval na Fulbrightově stipendiu na západě USA. Zakládající člen (spolu s Ondřejem Vavrečkou) kapely Paumanok. Od roku 2016 řídí přednáškový cyklus „Slovo, tradice a kontext“ při národopisném oddělení Národního muzea, v létě 2017 pomohl uspořádat a digitalizovat písně Jaroslava a Vlasty Smutných z Veselí nad Moravou. Spolupracuje s Janem Kolářkem na edici písní na serveru www.folksong.eu. V rámci doktorského studia etnologie se zabývá paměťovými technikami v moravských lidových písních. Právě dokončuje projekt Stezka míru a nenásilného odporu Praha.

a jeho Whitmanovi magisterskou práci a zastal se ho proti štitivému Šaldovi a všem těm jeho papouškům, jak jsem je tehdy pojmenoval. A Hanina se v broumovské knihovně poprvé seznámila s Whitmanem ve Vrchlického překladu!

Po prvních dnech společné redakční práce mi bylo jasné, že nemůžu Hanku nepřizvat k autorství překladu. Zároveň jsem se však nesmiřil s rolí, že bych jen seděl a koukal, jak to rube slovo od slova. Protože přece jen, i když je Hanina autorkou slunce, tak má ve svém psaní i temnější polohu a přišlo mi, že to do našeho překladu chce někdy dávat až moc. Takže jsme se nad tím občas dost rvali. Díky tomu se to ovšem celé strašně protáhlo a my jsme se po několika – plodných – krizích dohodli, že nejdůležitější skladbu „Já slavím sebe“, později přejmenovanou na „Zpěv o mně“, a ještě jednu přeložíme společně – a ty zbylé jsem přeložil sám. K tomu ještě Whitmanovu předmluvu.

Ta také vychází poprvé.

Ano, vychází poprvé a myslím, že to je důležitý text, hodně ovlivněný Emersonem a Shellym. Když čteš *Obranu básnictví* od Shellyho a Emersonova *Básníka*, tak to tam vidíš. Whitman tam uvádí toho frajera na daguerrotypu, který by vystoupil a začne lagetvat sebe... Z pozdějších vydání předmluva zmizela, velkou část z ní přešel do básně *U břehů modrého Ontaria*.

Ve své whitmanovsko-millerovské monografii *Psaný hlas z roku 2015* se hodně věnuješ „Velkému Já“. Co to vlastně je?

Velké Já – no zkrátka... dost často není Walt obsažený mezi kloboukem a botami. Ale v tom převtělování je logika. Poté co Já nahlédne svůj „obvyklý omyl“, už se ne-

převtělí: jde majestátně krajinou a hlásá učedníkům své evangelium, učí je žít. Splyne s krajinou až v samotném elegickém závěru. I proto jsem se bránil termínu „lyrický subjekt“, protože v něm je to vlastně epický příběh Já; je to cesta temné noci, proměny. Je to vlastně hrđinský epos o Já.

A souvisí to Já i s kosmickou dimenzí, něco na způsob átmanu v indických tradicích?

Ano. Ve své knize velmi detailně analyzuju, co všechno to Já dělá. Že se převtěluje, létá, nafukuje... Na tohle naváže i náš milovaný Majakovskij, který se potom dokáže až komiksovou formou zmenšovat a zvětšovat. To je taky velký Whitmanův dědic. Říkám tomu takový falkovský let, správně by měl být Falkorův let. V něm je to až dětinské, naivní, co předvádí, aby pozval čtenáře, aby nasel na to zájmeno Já jako na vozík. To byla taky jedna věc, kde jsme se při překládání s Haninou rozcházeli. Ona z Whitmana pořád dělá tak trochu dršňáka, já tam vidím silně i naivitu. Zároveň je tam i Boží jiskra, kterou chce Whitman rozfoukávat i ve všech ostatních, a slast.

Kamil Bouška mi před časem řekl, že Whitmana pokládá za básníka zvlášť důležitého pro naši dobu. Myslíš si to taky?

S tím souhlasím. Evangelium podle Walta Whitmana by znít mělo! Protože má univerzální platnost, protože jsme všichni bratři a sestry. Protože nás všechny oživuje stejný Bůh a v každém z nás je jedinečná nesmrtná duše. A my musíme tuhle jiskru rozfoukat, nechat zářit a prosvitit jí celou duši a celé tělo. Proto je to obzvlášť důležité v této době a v dost ustrašené

JÁ SLAVÍM sebe,
A co přijímám já, přijmeš i ty,
Vždyť každý atom, co patří mně, patří stejně tak i tobě.

Válím se a vábím svou duši,
Válím se a opřen o loket . . . pozoruju kopí trávy, kopí
letní lipnice.

Domy a pokoje voní parfémů . . . davy parfémů
přetékají z poliček,
I já tu vůni vdechuju, znám ji a mám ji rád,
Lih by mě taky omámil, ale nedovolím mu to.

Vzduch není parfém . . . nechutná po lihu . . .
nevoní vůbec nijak,
Je pro moji pusu navždy . . . jsem do něho zamilovaný,
Půjdu na kopec u lesa, odložím všechno pryč a svlíknu
se donaha,
Šlím, nemůžu se dočkat, až se mě dotkne.

Dým mého vlastního dechu,
Ozvěny, čeření a hukot šepotů . . . mandragora,
hedvábné nitě, klín a divoké víno,

Respirace a inspirace . . . buší mi srdce . . . krev a vzduch
proudí plícemi,
Nasávám zelené listy a suché listy a pobřeží a tmavé
balvany v moři a seno ve stodole,
Nahlas uříhávám slova . . . slova puštěná do vzdušných
vírů,
Pár letmých polibků . . . pár objetí . . . ruce kolem ramen,
Hra záře a stínů na stromech, jejichž poddajné větve se
chvějí,
Rozkoš osamění nebo v pouliční vřavě nebo v polích
a na stránkách,
Síla zdraví . . . trylek pravého poledne . . . píseň o mně,
jak vstanu z postele a potkám slunce.

Přemýšlel jsi hodně o tisíci akrech? Přemýšlel jsi hodně
o zeměkouli? To ses tak dlouho cvičil ve čtení?
Cítil ses jako frajer, když ses dostal ke smyslu básní?

Zůstaň se mnou tento den a noc a osvojiš si prapůvod
všech básní,
Osvojiš si to nejlepší ze země i slunce . . . k máni jsou ještě
miliony sluncí,
Nevezmeš už věci z druhé nebo třetí ruky . . . nebuděš se
dívat očima mrtvých . . . ani se žít přeludy z knih,
Nebuděš se dívat mýma očima ani si ode mě cokoli brát,
Budeš naslouchat všem stranám a cedit je skrze sebe.

Slyšel jsem žvanily . . . jak žvaní o počátku a konci,
Ale já o počátku ani konci nemluvim.

Nikdy toho nezačínalo víc než teď,
Ani nebylo víc mládí a věčnosti než teď;
A nikdy nebude víc dokonalosti než teď,
Ani nebude víc ráje anebo pekla než teď.

Puzení, puzení, puzení,
Pokaždé to plodivé puzení světa.

Z šera raší rovnocenné protiklady . . . věčné hmota a růst,
Věčný smotek identity . . . věčná jinakost . . . věčné
páření života.

Rozebírání je k ničemu . . . vzdělaní i nevzdělaní cítí, že
to tak je.

[...]
Osmadvacet mladých mužů se koupe na pobřeží,
Osmadvacet mladých mužů a všichni jsou tak přátelští,
Osmadvacet let života ženy a v takové samotě.

Patří jí ten pěkný dům na stráni u vody,
Skrývá svou krásu a bohatý šat za žaluziemi.

Který z těch mladých mužů se jí nejvíc líbí?
Ah ten nejošklivější z nich jí připadá nádherný.

Kam mizíte, paní? Vidím vás,
Rácháte se ve vodě a stojíte přítom bez hnutí v pokoji.

Na břeh přitancoval se smíchem devětadvacátý plavec,
Ostatní ji neviděli, ale ona viděla je a milovala je.

Jejich vousy se leskly, jak byly zmáčené, voda se řinula
z dlouhých vlasů,
Drobné čurky stékaly a hladily je všude po tělech.

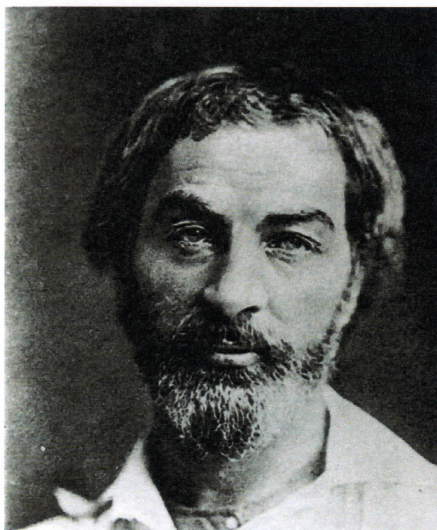
Nespatřená ruka se jich také dotýkala,
Rozechvěle je hladila po skráních a po žebrech a dolů.

Mladíci plavou na zádech, pouli svá bílá břicha ke slunci
. . . a nikdo z nich se neptá, kdo se jich tak strašně
pevně drží,
Nevědí, kdo s nimi v záklonu vyfukuje oblouky vody,
Netuší, koho zalévají sprškami.

[...]
Skrze mě znějí dlouho němé hlasy,
Hlasy generací otroků, co neberou konce,
Hlasy těch, co jdou za peníze, hlasy zrůd,
Hlasy nemocných a zoufajících a zlodějů a trpaslíků,
Hlasy koloběhu latence a růstu,
A hlasy vláken, která spojují hvězdy, a mateřských lůn
a šťav otců,
A hlasy práv těch, kterými ostatní opovrhují,
Nicotných, přízemních, pitomců a opovrhovaných,
Hlasy mlhy a hlasy brokůk valících svou kuličku hnoje.

Skrze mě zakázané hlasy,
Hlasy pohlaví a touhy a chtiče . . . hlasy pod závojem,
který odhalím,
Hlasy sprosté, které osvětlím a proměním.

Netisknu si prst na rty,
Beru střeva stejně delikátně jako hlavu a srdce,
Kopulace pro mě není ohavnější než smrt.

Věřím v tělo a chutě,
Vidět, slyšet a cítit je zátrak a každá část a kousek mě
samotného je zátrak.

Jsem božský zevnitř i zvenku, a čeho se dotknu a co se
dotkne mě, učiním svatým;
Pach těchhle podpaží je voňavější než modlitba,
Tahle hlava je víc než kostely, bible nebo vyznání víry.

Mám-li uctívat něco zvláštního, pak to bude jedno ze
zákoutí mého těla;
Můj průsvitný tvare, ty to budeš,
Stinné vrstvy a opory, pevné mužné rádlu, vy to budete,
Ty, který mě jdeš orat, ty to budeš,
Ty, moje sytá krvi, mléčné proudící blede hobliny mého
životu;
Prsa, která se tlačí na jiná prsa, vy to budete,
Můj mozkou, tvé záhadné závitky to budou,
Koření svažovaného puškvorce, ustrašená sluko, dobře
střežené hnízdo se dvěma vejci, vy to budete,
Rozcuchané seno na hlavě a vousech a svalech, ty to budeš,
Štědré slunce, ty to budeš,
Výpary, osvětlující a stínící mou tvář, vy to budete,
Vy, potoky potu a rosy, vy to budete,
Vánky, jež se mě zlehka dotýkají genitáliemi, vy to budete,
Šírá svalnatá pole, větve dubu virginského, milující
soutupníci na mých křivolakých cestách, vy to budete,
Ruce, které jsem stiskl, tváří, kterou jsem políbil,
smrtelníku, jehož jsem se dotkl, vy to budete.

Blázním po sobě . . . je mě tolik a všechno je tak strašně
šťavnaté,
Každý okamžik a cokoli se děje, mě vzrušuje štěstím.
[...]
Užít rozbřesk!
Rodící se světlo rozpouští propastné a éterické stíny,
Vzduch poválený po patře tak dobře chutná.

Tíha světa v pohybu, který nevině dovádí, potichu stoupá
vzhůru a čerstvě roní,
Lítá to nahoru a dolů.

Něco, co nemůžu vidět, mě vlně bodá,
Oceány lesknoucí se šťávy zaplavují nebesa.
Spočinutí země s nebesy . . . dennodenně obnovují svoje
spojení,
V tu chvíli se mi nad hlavou od východu zdvihne výzva,
To uštěpačné popichování – tak schválně, sleduj, kdo
bude mít navrch!

Oslnivé a strašlivé, jak rychle by mě východ slunce zabil,
Kdybych nedokázal kdykoli vypustit slunce já sám.

I my stoupáme oslnivé a strašlivé jako slunce,
V klidném chladném rozbřesku jsme se našli, duše moje.

Můj hlas dojde tam, kam mé oči nedosáhnou,
Zakroužím jazykem a obsáhnu světy a snopy světů.

Řeč je dvojčetem mé představivosti . . . jsou samy sebou
nepoměřitelné.

Věčně mě provokuje,
Říká sarkasticky, Walte, chápeš už dost . . . tak proč to
nepustíš ven?

Pojď, dost bylo Tantalových muk . . . artikulaci přečeňuješ.

[...]
Proradný dotyku! Co to děláš? . . . dech přiškrcený v hrdle;
Uvolni stavidla! Už to nesnesu!

Slepé milující zápasící dotýkání! Zahalené a v kapuci,
dotýkání s ostrými zuby!
To tě tak bolelo mě opustit?

Odházení jde v patách příchod . . . věčné splácení
věčného dluhu,
Štědrě zalévá déšť a odměna je o to štědrější.

Výhonky se chytly a množí se . . . trčí z obrubníku, plodné
a živé,
Mužné vztyčené krajiny, dobře rostlé a zlaté.

Ve všech věcech čekají veškeré pravdy,
Nesnaží se uspěchat vlastní porod a ani se mu nebrání,
Nepotřebují pomoc porodnickových kleští,
Pro mě je nepatrné stejně veliké jako cokoli jiného,

Co je méně anebo víc než dotyk?

Logika a kázání nikdy nepřesvědčí,
Hluběji do duše mi proniká vlhko noci.
Je jenom to, co zakusí každý muž a každá žena,
Je jenom to, co nikdo nepopírá.

Minuta a kapka mě utiší mozek;
Věřím, že ze zkropených hrudek hlíny vzejdou milenci
a světla,
A maso muže nebo ženy je kompendiem všech kompendií,
A vrchol a květ, ze sebe pohnutý svět,
A teprve z tohoto čtení z pisma vzejde vsudyprítomné
rašení,
A teprve poté všichni pocítí rozkoš z nás a my z nich.

[...]

Co bylo kolem mě do šířky jednoho prutu nejhojněji
rozstříkáno, a přesto šířku jednoho prutu nenaplnilo;
Býk a brouk ještě nejsou ani z poloviny doceněni,
Hnutí a špína jsou obdivuhodnější, než se kdy komu snilo,
Opomíjené nadpřirozeno . . . já sám čekám,
až přijde můj čas být jedním z nejvyšších,
Už se chystá den, kdy vykonám tolik dobra jako ti nejlepší
a budu stejně záračný,
Tipuju, že až ze mě bude takový zázrak, blafy z kazatelů
a novin mě nijak zvlášť nepobaví,
Při mých živo-koulich! Už teď se stávám stvořitelem!
Tady a teď přepadnu lůno stínů a vnořím to do něj!

. . . Volání uprostřed davu,
Můj vlastní hlas, bombastický, pronikavý a konečný.

Pojďte, moje děti,
Pojďte, moji chlapi a dívky a moje ženy a rodiny a blízcí,
Teprve teď to performer naplno rozpálí . . . preludování
do rákosu má už za sebou.

Uvolněnými prsty lehce psané akordy! Cítím hukot jejich
vyvrcholení i finále.
Hlava mi vykvétá z krku,
Hudba se řine, ale ne z nástroje . . . naši kolem mě, ale ani
náhodou to není moje rodina.

Pořád ta pevná půda, drží pod nohama,
Pořád ti žrouti a pijáci . . . pořád to slunce putující nahoru
a dolů . . . pořád ten vzduch a nekonečný příliv a odliv,
Pořád já a moji bližní, milí a zlí a skuteční,
Pořád ten starý nevysvětlitelný otazník . . . pořád ten trn
v palci – pořád ten dech svrbění a tužeb,
Pořád to štváčovo hoot! hoot! Než zjistíme, kde se ten lišák
skrývá, a vytáhneme ho na světlo;
Pořád ta láska . . . a pořád ta vzlykající tekutina života,
Pořád ta podvázaná brada . . . pořád ty trnože smrti.

Přecházejí sem a tam s deseticyty na očích,
Aby si narvali lačná břicha, po lžících si navzájem zkrmuji
mozky,
Lístky skupujou, berou nebo prodávají, nikdy ale nejdou
na hostinu;
Většina dře, oře a mlátí obilí a potom dostane plevel
za odměnu,
Hrsta líných vlastní všecho a nepřestává si nárokovat
pšenici.

Tohle je obec . . . a já jsem jedním z občanů;
Interesuje mě úplně cokoli, co interesuje ostatní . . .
politika, církev, noviny, školy,
Dobročinné spolky, zlepšováky, banky, tarify, parolodě,
továrny, trhy,
Burza a obchody a nemovitosti a osobní vlastnictví.

Ti, kdo prdelkují a frflají v límečcích a ve fracích se šosy
. . . přesně vím, kdo jsou . . . a že to nejsou ani
červi, ani blechy,

Pod vším tím maskováním zjizvených rtů a chodících
dýmek kvituju kopie svého Já.
Ti nejslabší a nejplytčí se mnou nikdy nezemřou,
Co dělám a říkám já, to čeká i je,
Každá myšlenka, která se ve mně mrská, mrská se i v nich.

*Citoslovce jako např. Ah, O, Hurrah, Ya-honk ponechávají
překladatelé záměrně v původním znění. Z anglického
originálu přeložili Ondřej Skovajsa a Hana Lundiaková*

PETR KRÁL: WALT

Whitman: anti-Kolumbus, s nímž se do Evropy vrátila
z Ameriky – ozářena jeho řečí – celá rozloha planety a lid-
ské rozrůzněnosti. Podobný obru z pohádky, se svým
kloboukem a velkým plnovousem, kam usedají hvězdy
jako včely, obývá Whitman roztočené otáčecí dveře
trvale otevřené všem a všemu; zároveň je to něžný fran-
tiškán, jenž se na okraji světa sklání nad jedinou květi-
nou, jediným keřem bezu „s každým lupínkem
záračným“, a vleává nám do ucha prostý povzdech, aby
nám předal bez příkras, ve vši nahotě, jedno ze svých dů-
věrných setkání se světem: „Tvá je tato chvíle, má duše!
chvíle, kdy se volně rozvíjíš extázi beze slov...“

Oba aspekty, „unanimistický“ i ten intimní, jsou pod-
statnými prvky básnické modernosti, která možná beze
zbytku tkví v jejich vzájemném napětí. A Whitmanův
dlouhý verš rozšiřuje promítací plátno básně zjevením
mnohosti věcí i jejich samoty, nezměrnosti pauz a bílých
míst, které je od sebe němě oddělují –

(Vlastizrada, 2015)